

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

26 päivänä lokakuuta 2005 *

Asiassa T-124/04,

Jamal Ouariachi, kotipaikka Rabat (Marokko), edustajinaan asianajajat
F. Blanmailland ja C. Verbrouck, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Dintilhac ja G. Boudot,
prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa on kyse kanteesta, jolla kantaja vaatii korvausta vahingosta, jonka hän väittää
kärsineensä komission Khartoumin (Sudan) lähetystön toimihenkilön lainvastaisen
toiminnan johdosta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEENTUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit
F. Dehousse ja D. Šváby,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

määräyksen

Tosiseikat

- ¹ Kantaja, Marokon ja Espanjan kansalainen, ja R, Ranskan kansalainen, jotka asuivat ennen Rabatissa (Marokko) kahden lapsensa kanssa, jotka myös ovat Ranskan kansalaisia, erosivat 31.1.2000. Avioerotuomion mukaan lapset uskottiin R:n huollettaviksi, mutta kantajalle annettiin kuitenkin tapaamisoikeus.
- ² C on Euroopan yhteisöjen virkamies ja hoitaa tehtäviään komissiossa. Hän toimi 8.8.2000–16.5.2004 hallintopäällikkönä komission lähetystössä Khartoumissa (Sudan) (jäljempänä lähetystö). Lähetystön päällikkönä ja C:n esimiehenä toimi M. Koska C ja M olivat tosiseikkojen tapahtumahetkellä ainoat kyseiseen lähetystöön nimitetyt virkamiehet, ensin mainitulla oli valtuudet hoitaa muun muassa hallinnollisia tehtäviä jälkimmäisen sijaisena tämän ollessa estynyt.

- 3 Toimiessaan lähetystössä C halusi pyytää luokseen uuden kumppaninsa R:n. Tässä yhteydessä lähetystö osoitti Sudanin ulkoministeriölle 28.5.2002 päivätyn ja M:n allekirjoittaman vakiomuotoisen verbaalinootin, jossa puollettiin R:n itseään ja lapsiaan varten tekemää lyhytaikaista turistiviisumia koskevaa hakemusta.
- 4 Sudanin toimivaltaiset viranomaiset myönsivät turistiviisumin R:lle ja hänen kahdelle lapselleen, jotka täten poistuivat Marokosta 20.6.2002 ja lähtivät Khartoumiin.
- 5 Kun turistiviisumin voimassaoloaika oli loppuillaan, R aloitti menettelyn oleskeluluvan saamiseksi Sudanissa. Lähetystö antoi Sudanin ulkoministeriölle verbaalinootin myös tämän hakemuksen osalta. Lähetystön päällikön poissaolon vuoksi tämän verbaalinootin allekirjoitti C.
- 6 Sudanin toimivaltaiset viranomaiset myönsivät R:lle ja hänen kahdelle lapselleen oleskeluluvan.
- 7 Lukuvuonna 2002/2003 kantajan ja R:n kaksi lasta kävivät Khartoumin ranskalaista koulua.
- 8 Cour d'appel de Rabat'n 3.11.2003 antamalla tuomiolla R menetti lastensa huollon, joka uskottiin kantajalle.

- 9 Tällä välin R ja hänen kaksi lastaan olivat poistuneet Sudanista lähteäkseen Belgiaan. Lukuvuonna 2003/2004 lapset kävivät siten Ethen koulua (Belgia).
- 10 Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.2.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä vaatinut korvausta vahingosta, jonka hän väittää kärsineensä C:n lainvastaisen toiminnan johdosta tämän hoitaessa tehtäviään lähetystössä (asia T-82/04, Ouariachi v. komissio). Kantajan peruutettua kanteensa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtajan 1.4.2004 antamalla määräyksellä asia T-82/04 poistettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen rekisteristä.
- 11 Pyrkiessään saamaan uudelleen yhteyden lapsiinsa ja cour d'appel de Rabat'n tuomion täytäntöönpantua kantaja nosti useita kanteita Belgian toimivaltaisissa tuomioistuimissa. Täten cour d'appel de Liège (Belgia) 6.5.2004 antamalla kahdella tuomiolla lapset määrättiin väliaikaisesti palaamaan Marokkoon kantajan luo.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 12 Tässä tilanteessa kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 1.4.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 13 Komissio teki 18.6.2004 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamallaan erillisellä asiakirjalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla oikeudenkäyntiväitteen. Kantaja esitti tätä oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa 25.8.2004.

14 Kantaja vaatii kanteessaan ja oikeudenkäyntiväitteestä esittämissään huomautuksissa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- määrää ensin tarvittaessa kaikista asian selvittämistoimista, joilla voidaan näyttää toteen C:n tekemä väärennös, joka mahdollisti lasten ”kaappaamisen”, erityisesti
- C:n henkilökohtaisesta kuulemisesta
- tietopyynnöstä lähetystölle
- R:n itselleen ja lapsilleen viisumin saamiseksi Sudanin tasavallan konsulaattiin Rabatissa jättämien asiakirjojen esittämispyyntöä
- ottaa kanteen tutkittavaksi ja toteaa sen perustelluksi
- velvoittaa komission suorittamaan hänelle kiinteämääräisen 150 000 euron korvauksen hänelle aiheutuneiden aineellisten vahinkojen ja henkisen kärsimyksen vuoksi
- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 Komissio vaatii oikeudenkäyntiväitteessään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen selvästi perusteettomana tai jättää kanteen tutkimatta tai katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tässä asiassa toimivaltainen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

16 Työjärjestyksen 111 artiklan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jos kanne on selvästi täysin perusteeton. Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa asiakirja-aineiston tarkastelusta riittävästi tietoja ja päättää tämän artiklan mukaisesti olla jatkamatta asian käsittelyä.

17 EY 288 artiklan toisen kohdan mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

18 On korostettava, että sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevissa asioissa yhteisöön sovelletaan perustamissopimuksen mukaan yhteisön oikeusjärjestyksen säännöksiä, joihin sisältyy yhdenmukainen säännöstö yhteisön toimielinten ja henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaamisesta. Perustamissopimus takaa tämän säännösten yhdenmukaisen soveltamisen ja yhteisön

toimielinten itsenäisen toimivallan, ja yhteisöjen lainkäyttöelimet ovat sen mukaan tätä alaa koskevissa oikeudenkäyntiasioissa toimivaltaisia. Sekä yhteisön toimielinten että yhteisön henkilöstön aiheuttaman vahingon mainitseminen EY 288 artiklassa osoittaa, että yhteisö on vastuussa vain sellaisista henkilöstönsä teoista, jotka sisäisen ja suoran yhteyden nojalla ovat toimielimille uskottujen tehtävien välttämätön osatekijä. Kun otetaan huomioon tämän oikeudellisen järjestelmän erityinen luonne, ei sitä täten voi laajentaa koskemaan muita kuin yllä mainittuja tekoja (asia 9/69, Sayag, tuomio 10.7.1969, Kok. 1969, s. 329, 5–8 kohta).

- 19 Esillä olevassa tapauksessa kantaja on esittänyt kannekirjelmässään vahingonkorvausvaatimuksensa tueksi väitteen siitä, että C laati ja osoitti Sudanin ulkoministeriölle 28.5.2002 päivätyn vakiomuotoisen verbaalinootin (ks. edellä 3 kohta), mikä edelsi sitä, että Sudanin toimivaltaiset viranomaiset myönsivät turistiviisumin R:lle ja hänen kahdelle lapselleen.
- 20 Oikeudenkäyntiväitteestä tekemissään huomautuksissa kantaja on kuitenkin tämentänyt, ettei hän riitautu edellä tarkoitettua verbaalinoottia, jonka oli allekirjoittanut lähetystön päällikkö M, vaan toisen verbaalinootin, jonka lähetystö osoitti Sudanin ulkoministeriölle ennen Sudanin viranomaisten päätöstä myöntää R:n hakemuksesta R:lle ja hänen kahdelle lapselleen oleskelulupa (ks. edellä 5 ja 6 kohta). Kyseinen nootti, jonka C allekirjoitti lähetystön päällikön poissa ollessa, on kantajan mukaan väärennös, ja se on mahdollistanut R:n ja hänen lastensa asettumisen Sudaniin ilman kantajan suostumusta. C on täten toiminut avustajana ”kansainvälisessä lapsikaappauksessa” ja toiminut lainvastaisesti, mistä voi aiheutua yhteisön vahingonkorvausvastuu.
- 21 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

- 22 Tältä osin on todettava, kuten komissio on korostanut, että kyseinen verbaalinootti vastaa tavallista käytäntöä, jota noudatetaan muun muassa kolmansissa valtioissa, joissa esiintyy tiettyä hallinnollista ja täytäntöönpanoon liittyvää kankeutta, kun komission näiden valtioiden lähetystössä työskentelevä toimihenkilö haluaa tuoda läheisensä luokseen. Kun otetaan huomioon nämä seikat, joita kantaja ei edes ole kiistänyt, kyseessä olevan verbaalinootin laatimista ei voida pitää tekona, joka olisi 18 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettu toimielimille uskottujen tehtävien ja tässä tapauksessa lähetystölle uskottujen tehtävien välttämätön osatekijä.
- 23 Näin ollen ei voida katsoa, että C olisi edellä mainitun verbaalinootin allekirjoittaessaan suorittanut tehtäviään EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 24 Vaikka näin olisi, on joka tapauksessa todettava, että kanteen kohteena olevan toiminnan ja väitetyin vahingon välinen välitön syy-yhteys selvästi puuttuu.
- 25 Tältä osin on syytä huomauttaa, että EY 288 artiklan toisessa kohdassa edellytetty syy-yhteys edellyttää, että kanteen kohteena olevan yhteisön toiminnan ja väitetyin vahingon välillä on välitön syy-yhteys, toisin sanoen vahingon on aiheuduttava välittömästi kyseisestä toiminnasta (yhdistetyt asiat 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, Dumortier frères ym. v. neuvosto, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 3091, 21 kohta; yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 51 kohta; asia T-175/94, International Procurement Services v. komissio, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. II-729, 55 kohta ja asia T-146/01, DLD Trading v. neuvosto, tuomio 17.12.2003, Kok. 2003, s. II-6005, 72 kohta). Kantajalla on todistustaakka tällaisesta välittömästä syy-yhteydestä (asia T-168/94, Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2627, 40 kohta).

- 26 Esillä olevassa tapauksessa juuri Sudanin toimivaltaisten viranomaisten päätös myöntää R:n hakemuksesta hänelle ja hänen lapsilleen oleskelulupa on mahdollistanut heidän asettumisensa Sudaniin. Lähetystön tässä yhteydessä Sudanin ulkoministeriölle osoittaman nootin tarkoituksena oli ainoastaan tukea asianosaisen hakemusta ja edistää hänen hakemuksensa käsittelyä edellä mainitun käytännön puitteissa. Noottia ei voi samaistaa Sudanin toimivaltaisille viranomaisille annettuun määräykseen, sillä näillä on ollut vapaus myöntää tai olla myöntämättä oleskelulupa asiaankuuluvan kansallisen lainsäädännön perusteella.
- 27 Tästä seuraa, että kantaja ei ole missään tapauksessa toimittanut todisteita kanteen kohteena olevan toiminnan ja väitetyn vahingon välisestä välittömästä syy-yhteydestä.
- 28 Kantaja esittää kanteensa tueksi myös toisen väitteen, että C on anastanut kantajan henkilöllisyyden liittäessään oman allekirjoituksensa R:n allekirjoituksen viereen vanhemmille varattuun kohtaan koulutodistuksissa, jotka kyseisten kahden lapsen käymät Khartoumin ranskalainen koulu ja Ethen belgialainen koulu ovat antaneet. C ei kuitenkaan ole lapsiin sukulaisuussuhteessa eikä hänellä ole kantajan suostumusta allekirjoittaa näitä asiakirjoja kantajan puolesta. Kantajalta on täten evätty isän asema toimilla, jotka C on toteuttanut tahallisesti kantajaa vahingoittaakseen.
- 29 Tältä osin on riittävää todeta, että näillä C:n tekemäksi väitetyillä toimilla ei selvästikään ole yhteyttä hänen tehtäviensä suorittamiseen. Niistä ei siis voi seurata EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua yhteisön vastuuta.

30 Pelkkä kantajan toteamus siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on esillä olevassa asiassa tarpeen katsoa yhteisön olevan vastuussa sillä perusteella, että C:tä vastaan on hänen koskemattomuutensa vuoksi vaikeaa käynnistää oikeudenkäyntimenettely, ei horjuta edellisessä kohdassa mainittua päätelmää. Kantajan on tarvittaessa pyydettävä C:n koskemattomuuden poistamista.

31 Tästä seuraa, että toinen väite on hylättävä selvästi perusteettomana.

32 Ottaen huomioon edellä esitetyt seikat, kanne on hylättävä kokonaisuudessaan selvästi perusteettomana ilman, että on tarpeen lausua komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä tai määrätä kantajan vaatimia asian selvittämistoimia tai prosessinjohtotoimia.

Oikeudenkäyntikulut

33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Kanne hylätään selvästi perusteettomana.**
- 2) Kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Annettiin Luxemburgissa 26 päivänä lokakuuta 2005.

E. Coulon

kirjaaja

M. Vilaras

jaoston puheenjohtaja